

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/68208>

Please be advised that this information was generated on 2021-09-21 and may be subject to change.

WOORD VOORAF

Er zijn talloze spreekwoorden en zegswijzen die de betekenis van de rijke glastraditie van de Hollandse waterschappen onderstrepen. Drinkglazen die staan voor goed beleid en eensgezind bestuur, voor status en waardigheid, voor historisch besef en tegelijk eigentijds en modern bewustzijn. Historische en moderne drinkglazen, van kostbare hensbeker tot eenvoudig tafelglas, symboliseren het zorgvuldige bestuur en laten tegelijkertijd de bestuurders zelf een dronk uitbrengen op het welslagen van hun beleid. Enkele van die gevleugelde wijsheden, met positieve en negatieve betekenis:

Met ijzeren handschoenen
moet men geen geene *glazen* wasschen
Den Duivel en God in één *glas* bannen
Een vuile adem besmet het reine *glas*
Men weet niet wat tusschen het *glas*
en de lippen voorvallen kan
Die de *glazen* gebroken heeft,
moet het gelag betalen

Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier bezit een prachtige collectie bijzondere, met spreuken en voorstellingen gegraveerde drinkglazen. Ook bij andere waterschappen zijn nog vele kostbare pronk- en drinkglazen te vinden. Het glaswerk is een uniek onderdeel van de grotendeels onbekende, maar interessante (kunst)historische collecties van de waterschappen. Het cultuurhistorische belang

van met name het glas is nauwelijks te overschatten. Het glaswerk getuigt van de rijke traditie van de grotere en kleine schappen, van hun 'Hollandse' identiteit en van hun divers maar tegelijk collectief verleden binnen de tegenwoordig grootschalig gefuseerde bestuurslichamen die de zorg hebben over het waterbeheer. Het glas vertelt, zoals uit deze publicatie blijkt, over de waterschappen maar ook over bestuurs- en leefcultuur van verleden én heden.

Glaswerk als symbool voor goed beleid door veranderende tijden heen. In een belerend vroeg zeventiende-eeuws woord-beeldspelletje, een zogenaamd 'emblema', wordt dit heel mooi verwoord (Nicolaus Taurellus, *Emblemata*, Neurenberg 1602):

'de inhoud past zich aan en schikt zich: ... de boka-
len, die allerlei vormen geven aan de wijn, bewaren
hun vaste vorm, terwijl de wijn zich aanpast en voegt
naar alle modellen en maten'.

De moraal is dat inhoud, gedrag en beleid moeten meegaan met de omstandigheden, met de actualiteit. Een betekenis die te herkennen valt in het rijke cultuurhistorische verhaal over het waterschapsglas, dat hier volgt: een kostbare boodschap van prachtig en ongekend waardevol transparant erfgoed.

Prof. dr. Jos Koldewey
Radboud Universiteit Nijmegen